

VYJÁDRĚNÍ ASOCIACE ČESKÝCH KAMERAMANŮ KE ZPRÁVĚ NFA PUBLIKOVANÉ NA WEBU NFA DNE 17.4.2015

S NÁZVEM

OMYLY O DIGITÁLNÍM RESTAUROVÁNÍ

STANOVISKO NFA:

V posledních týdnech se v médiích objevují zavádějící a nepravdivé informace o digitálním restaurování a digitalizaci. Rozhodli jsme se proto uvést některá tvrzení na pravou míru.

Digitalizace slouží k dlouhodobému zachování filmů

Není pravda. Digitalizace slouží k tomu, aby se filmy mohly hrát v digitalizovaných kinech, vysílat v televizích a sledovat na internetu. Každý, komu se porouchal disk s důležitými soubory, ví, jak obtížné je dlouhodobé uchování dat. Filmový materiál vydrží ve správných podmínkách stovky let. Definitivní a uspokojivá odpověď na otázku, jak uchovat digitální kinematografii pro budoucí generace, ještě nebyla nikde na světě nalezena.

STANOVISKO AČK:

Jde o nepochopení digitálního média jako takového, jehož základní vlastností je, že digitální informace časem nestárnou. Jsou to totiž čísla, která nemohou vyblednout. Hledání dokonalého digitálního archivního média samozřejmě pokračuje, ale samotná čísla se dají vytisknout například na papír či vydat jako kniha, která také přežije staletí. Dnes se digitální data nezapisují pouze na hardisky, ale na datové pásky, to NFA neví? Jak jinak by např. státní správa a obrovské firmy archivovaly enormní množství informací? Již dlouho nikoli na hardiscích. NFA mnoho let mylně pojímá digitalizaci jako pouhé přepisy do digitálních víceméně televizních masterů. To je zásadně nesprávné.

NFA:

NFA nechce digitalizovat do 4K

Není pravda. NFA digitální restaurování do 4K dělá. V každém projektu provádíme testy rozlišení konkrétního materiálu a pokud ty potvrdí, že tak vysoké rozlišení původní filmový materiál vykazuje, probíhá práce ve 4K.

STANOVISKO AČK:

NFA neví, že v procesu digitalizace se rozlišení 4K používá hlavně proto, aby se zachovala informace o struktuře filmového materiálu a nikoliv o pouhé ostrosti nebo neostrosti objektivů? Struktura obrazu je jedním ze čtyř základních

parametrů kinematografického obrazu. Provádí NFA výzkum v této oblasti? Nikoliv. Z výzkumného projektu NAKI, který se mj. zabývá i takovými testy, NFA nepochopitelně v březnu letošního roku vystoupil.

NFA:

NFA špatně restauroval filmy Jiřího Menzela

Není pravda. Zde se zaměřuje restaurování s přepisem, který se aktuálně dělá v souladu s televizním vysíláním v rozlišení HD a při kterém nedochází k žádnému restaurátorskému zásahu. Naopak digitální restaurování jednoho filmu stojí v celkových nákladech kolem milionu korun a je zapotřebí vycházet z negativu. Přepis z kopie, který pro TV vysílání stačí, stojí desítky tisíc korun na jeden film – bez něj by televize musely hrát staré, nekvalitní přepisy z 90. let. Některé jsou dokonce na nosičích, které již nelze přehrát. Obě metody digitalizace jsou správné a okamžité zpřístupnění v HD neznámá, že se daný film v budoucnu nemůže nákladně restaurovat ve vyšším rozlišení. Všechny světové archivy i velká studia digitalizují do 4K jen výběrově.

STANOVISKO AČK:

NFA překrucuje slovíčka bez ohledu na jejich význam. Na jiném místě NFA tvrdí, že digitalizace slouží k tomu, aby se filmy mohly hrát v digitalizovaných kinech. Ve skutečnosti film „Rozmarné léto” byl promítán v digitalizovaných kinech z nosiče DCP, ale přitom NFA jej „digitalizoval” pouhopouhým televizním “přepisem”. Bez vědomí režiséra Jiřího Menzela, bez vědomí a účasti kameramana Jaromíra Šofra. V NFA film digitalizovali špatně s otřesným výsledkem, až se bouřili diváci v kinech. Jsou o tom mnohá svědectví a vyjdou i odborné články. NFA tím navíc porušuje autorský zákon. NFA nesmí promítat filmy v kinech v podobě, která poškozují jejich autory. Je s podivem že NFA umožnil naskenování negativu filmu „Valérie a týden divů” americké produkci The Criterion Collection a přitom nechce vydat materiály ke stejnému účelu, tj. k naskenování negativu filmu „Postřižiny” režisérovi Jiřímu Menzelovi a Nadaci české bijáky, kteří mají zkušenosti a finanční prostředky na digitalizaci tohoto filmu kvalitní metodou DRA doma v českých podmínkách. NFA by měl okamžitě stáhnout 83 nekvalitně zpracovaných titulů na DCP ze své nabídky pro kinodistribuci, tak jak to již učinil v případě 4 nevhodně digitalizovaných filmů Jiřího Menzela. Tyto digitalizáty jsou zhotoveny v rozporu s autorským zákonem, čímž vzniká nemalá ekonomická škoda. Ministerstvo kultury by mělo učinit náležité personální kroky.

NFA:

Stát neplatí digitální restaurování

Není pravda. NFA coby příspěvková organizace Ministerstva kultury přispívá na každý projekt digitálního restaurování nezbytnými přípravnými pracemi v hodnotě

300–500 tisíc Kč. Ministerstvo kultury přímo přispělo na digitální restaurování Markety Lazarové, na filmy Karla Zemana, na Staré pověsti české Jiřího Trnky, na 14 filmů v projektu NFA Digitální restaurování českého filmového dědictví, o němž se lze dozvědět podrobnosti na eea.nfa.cz.

STANOVISKO AČK:

NFA za peníze, které zmiňuje, nerestauruje ani nedigitalizuje, ale vydává podivné knihy plné nepřesností, bez podstatných informací, čímž překrucuje historii a vytváří falešné obrazy skutečnosti. Tato takzvaně odborná literatura je velmi nákladná a ve veřejnosti se již diskreditovala nejen tzv. kauzou “chlup”. V jedné „odborné” knize NFA se tvrdí o tomtéž „ano”, ve druhé „ne”! Proč neinvestuje tyto peníze NFA raději do kvalitní digitalizace za účasti autorů?

NFA:

NFA zadal digitální restaurování nekvalitní a levné maďarské firmě

Za studio Magyar Nemzeti Filmalap mluví výsledky (www.filmlab.hu/en). Na rozdíl od jakéhokoliv studia v ČR navíc disponuje lepším vybavením pro práci s archivním filmem a má zkušenosti s restaurováním více než sto let starých filmů, opět na rozdíl od jakéhokoliv studia v ČR. Maďarská firma vyhrála v otevřené mezinárodní soutěži s přísně nastavenými požadavky na kvalitu, vybavení a zkušenosti.

STANOVISKO AČK:

NFA vybral nejlevnějšího uchazeče – fungujícího navíc se státní maďarskou podporou – jen proto, aby se nemohly české filmy restaurovat s českým know-how doma, v českých postprodukcích. NFA nejde o nejvyšší kvalitu ale jen o krátkozrakou ekonomiku. NFA opustil také výzkumný projekt národní kulturní identity NAKI, projekt tvorby nových metodik digitalizace národního filmového fondu, financovaný ministerstvem kultury ČR, který již dosáhl vynikajících výsledků a přispěl i k podstatnému zlevnění celého procesu restaurování.

NFA:

NFA nepouští k digitalizaci autory

Není pravda. Tvůrci filmu jsou velmi důležitým zdrojem informací pro restaurování a NFA s tvůrci spolupracuje. NFA ale neakceptuje argument, že by na restaurování měly za již zesnulé tvůrce dohlížet profesní asociace a komory, jak se o to snaží někteří zástupci Asociace českých kameramanů.

STANOVISKO AČK:

Jiří Menzel má zcela opačnou zkušenost. Když NFA sbíral informace o filmu “Ostre sledované vlaky”, tak se režiséra Menzela nikdo z NFA na nic neptal, ač má kromě paměti spoustu unikátních listinných informací nejen o tomto filmu. Tzv. historický výzkum NFA probíhá bez práce v terénu nebo je selektivní a metodou jsou klapky na očích?

NFA:

NFA se brání spolupráci s odborníky a překáží kvalitní digitalizaci

Za odborníky jsou v různých vyjádřeních vydáváni řešitelé projektu NAKI na AMU a metoda DRA, od které se v roce 2014 distancovala i Evropská kameramanská federace (IMAGO) a odmítla ji Asociace evropských archivů (ACE) i řada představitelů české vědy. Trvání řešitelů projektu na kritizované teorii DRA bylo mimo jiné důvodem, proč NFA z tohoto výzkumného projektu vystoupil. Archiv s vědci a odborníky vždy pracoval a pracuje (Ústav chemické technologie restaurování památek na VŠCHT, CESNET, Univerzita v Curychu, Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin a mnohé další), navíc s Centrem audiovizuálních studií FAMU vytváří nový magisterský obor zaměřený právě na ochranu a zpřístupňování filmového dědictví.

STANOVISKO AČK:

Za zmiňovaný podvodný dokument se prezident IMAGO pan Nigel Walters Asociaci českých kameramanů i všem ostatním členům IMAGO opakovaně omluvil. Asociace českých kameramanů tento nešťastný dopis oficiálně dementovala. Vedení NFA to vše dobře ví, ale opět používá tuto lež, čímž ohrožuje svou prestiž důvěryhodné paměťové instituce. Historii a skutečnosti by historikové neměli měnit nebo zamlčovat. Metoda DRA má podporu v široké odborné veřejnosti. Byla podepsána memoranda o porozumění o DRA s organizacemi jako je Český filmový a televizní svaz FITES, AFS - Asociace střihačů a střihaček, OOA-S – Ochranná organizace autorská - Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, OAZA - Ochranná asociace zvukařů-autorů, KUK - Konfederace umění a kultury, HA - Herecká asociace, ČT - Česká televize. Metoda DRA je předmětem seriózního výzkumu placeného státem, ze kterého NFA utekl, aby se mohl zabývat méně odbornými úkoly.

Navíc se v původním textu NFA objevilo tvrzení, že “metodu DRA odmítla ... i řada představitelů české vědy...”. Tuto lež NFA záhy potvrdil smazáním celé věty ze svého stanoviska, neboť se jednalo o mimořádnou nehoráznost.

Projekt NAKI na FAMU řeší problematiku restaurování vzhledu kinematografického obrazu. Dle “odborníků” z NFA se restaurování netýká vzhledu obrazu a charakteru zvuku, ale jde hlavně o rekonstrukci obsahu filmů, dohledání chybějících filmových políček a retušování škrábanců. “Chlup” jako technické nedopatření je zde postaven výše, než autorem záměrně vytvořený vzhled a charakter obrazu. Jde o neodborný názor opomíjející umělecký charakter filmových záznamů.

Je otázkou, zda „archivní katedra“ nemá být na jiné než tvůrčí umělecké vysoké škole, jakou FAMU jistě je, například na Filozofické fakultě UK apod. Tam by to snad mohlo mít i větší smysl. Naopak katedra kamery FAMU připravuje studijní obor kameraman-restaurátor-technik, který navazuje na tradici výuky specializace, která se na FAMU v minulosti již vyučovala. Jejím absolventem je například doc. Mgr. Štefan Komorný, ArtD., člen slovenské Komory reštaurátorov, který dnes v Bratislavě restauruje filmy ve spolupráci s Asociací slovenských kameramanů.

AČK 25.4.2015